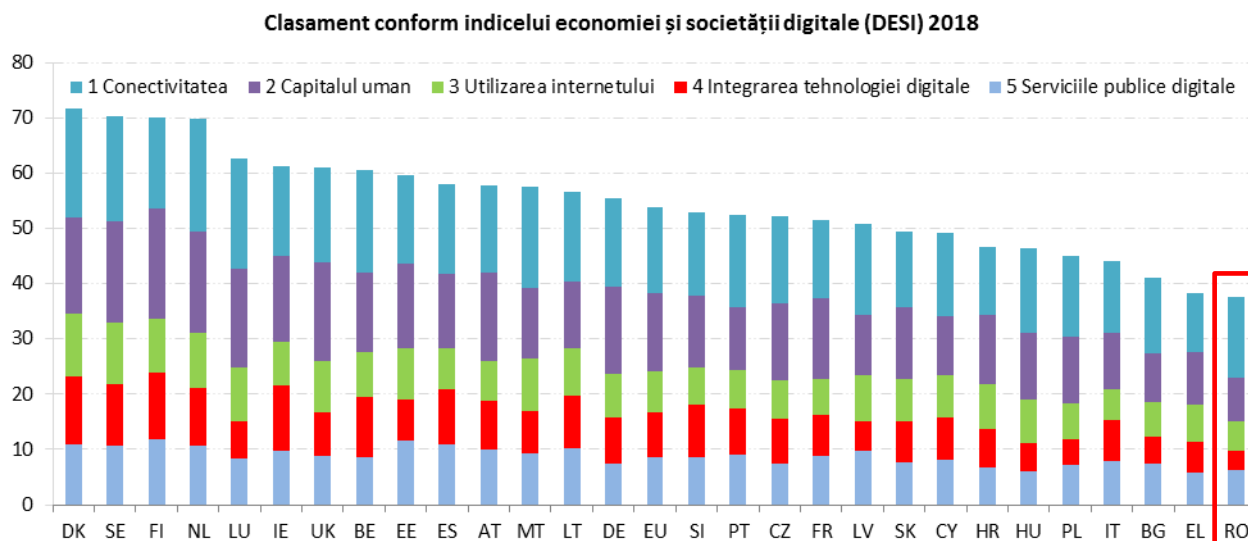

Raport de țară pentru România privind Indicele economiei și societății digitale (DESI)¹ pentru anul 2018

Raportul DESI urmărește progresele înregistrate de statele membre în ceea ce privește digitizarea. Raportul este structurat în jurul a cinci capitole:

1 Conectivitatea	Serviciile fixe de bandă largă, serviciile mobile de bandă largă și prețurile
2 Capitalul uman	Utilizarea internetului, competențele digitale de bază și avansate
3 Utilizarea internetului	Utilizarea de către cetățeni a conținutului, comunicațiilor și a tranzacțiilor online
4 Integrarea tehnologiei digitale	Digitizarea întreprinderilor și comerțul electronic
5 Serviciile publice digitale	e-guvernarea și e-sănătatea

DESI a fost recalculat pentru anii anteriori, pentru toate țările, pentru a reflecta modificări minore în alegerea indicatorilor și corectări ale datelor privind indicatorul de bază. Prin urmare, este posibil ca punctajul și locul în clasament corespunzătoare fiecărei țări să se fi modificat de la publicarea anterioară. Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați nota metodologică DESI la adresa <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

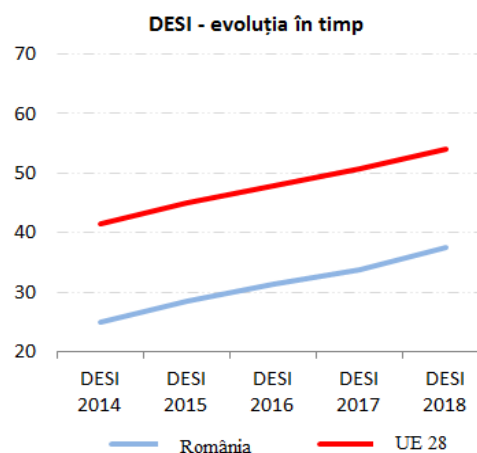
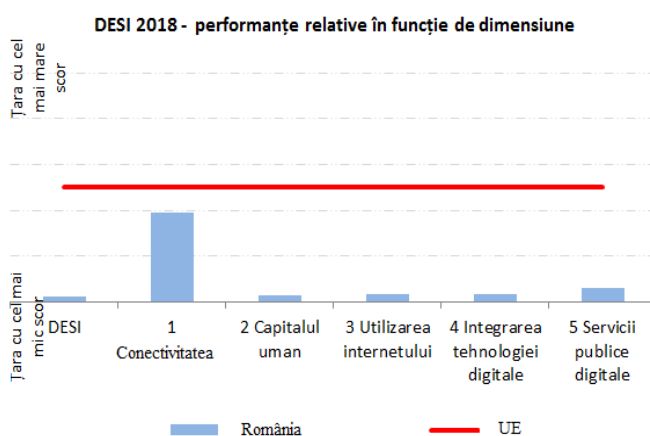
¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	28	37,5	43,5	54,0
DESI 2017	28	33,7	40,4	50,8

România se află pe ultima poziție între cele 28 de state membre ale UE în DESI 2018. Deși a rămas pe același loc ca în 2017, scorul său a crescut, grație unei îmbunătățiri a performanțelor în patru dintre cele cinci dimensiuni DESI. Totuși, în general, progresele înregistrate în ultimul an au fost lente iar România nu a reușit să recupereze decalajele. Nivelul de digitizare al economiei, precum și competențele digitale ale populației sunt scăzute și îngreunează progresul în ceea ce privește majoritatea dimensiunilor DESI. Pe de altă parte, 44 % dintre locuințele din România sunt abonate la servicii de bandă largă de foarte mare viteză (pe locul al doilea ca viteză în UE). Sectorul TIC este responsabil pentru 6-7 % din PIB-ul României, iar sectorul digital este în creștere, existând două huburi majore în București și Cluj și investiții semnificative în TIC în alte orașe.

România face parte din clusterul de țări cu performanțe scăzute².

România a adoptat Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020 în februarie 2015³. Responsabilul pentru societatea informațională este cel care coordonează dezvoltarea politicii digitale în România. Progresele în punerea în aplicare a politicii digitale au fost limitate în ultimii ani.

² Țările cu performanțe scăzute sunt România, Grecia, Bulgaria, Italia, Polonia, Ungaria, Croația, Cipru și Slovacia.

³ Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România https://www.comunicatii.gov.ro/?page_id=3496

1 Conectivitatea

1 Conectivitatea	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	22	58,1	55,0	62,6
DESI 2017	26	49,5	50,1	58,5

	România				UE	
	DESI 2018 valoare		loc	DESI 2017 valoare	loc	DESI 2018 valoare
1a1 Acoperirea serviciilor fixe de bandă largă % gospodării	88 %	↓	27	89 %	26	97 %
	2017			2016		2017
1a2 Utilizarea serviciilor fixe de bandă largă % gospodării	67 %	↑	22	63 %	23	75 %
	2017			2016		2017
1b1 Acoperire 4G % gospodării (media operatorilor)	72 %	↑	27	45 %	28	91 %
	2017			2016		2017
1b2 Utilizarea serviciilor mobile de bandă largă Abonamente la 100 de persoane	82	↑	19	71	22	90
	2017			2016		2017
1c1 Acoperirea accesului la servicii de bandă largă de mare viteză (NGA) % gospodării acoperite de VDSL, FTTP sau Docsis 3.0	74 %	↑	24	72 %	24	80 %
	2017			2016		2017
1C2 Utilizarea serviciilor de bandă largă de mare viteză % gospodării cu abonamente la >= 30Mbps	53 %	↑	5	44 %	6	33 %
	2017			2016		2017
1d1 Acoperirea serviciilor de bandă largă de foarte mare viteză % gospodării acoperite de FTTP sau Docsis 3.0	73 %		15	Nu este cazul		58 %
	2017					2017
1d2 Utilizarea serviciilor de bandă largă de foarte mare viteză % gospodării cu abonamente la >= 100Mbps	43,8 %	↑	2	31,9 %	2	15,4 %
	2017			2016		2017
1E1 Indicele prețurilor serviciilor de bandă largă Scor (0-100)	87	↑	12	85	16	87
	2017			2016		2017

În 2017, România a continuat să progreseze spre atingerea obiectivelor Agendei Digitale pentru Europa, spre exemplu prin îmbunătățirea indicelui privind conectivitatea. Totuși, acoperirea serviciilor fixe de bandă largă din România a stagnat la aproximativ 88 % în ultimul an, motiv pentru care țara încă se află în urma state membre ale UE (pe locul 27). Utilizarea serviciilor de bandă largă a ajuns la 67 % dintre gospodării, dar încă se afla sub media UE de 75 %. Decalajul digital dintre mediul urban și cel rural din România este cel mai evident în cazul cifrelor privind acoperirea accesului de generație următoare (NGA), care arată că sunt acoperite mai puțin de 40 % dintre zonele rurale. De asemenea, România a rămas în urmă și în ceea ce privește acoperirea serviciilor mobile de bandă largă 4G, în pofida saltului de la 45 % în 2016 la 72 % în 2017. Concurența acerbă la nivel de infrastructură din România, vizibilă în special în zonele urbane, se reflectă în indicatorii ce evidențiază performanțe excepționale ale României în utilizarea serviciilor de bandă largă de mare viteză. Un procent mult mai mare de gospodării (53 %) decât media UE (33 %) se abonează la servicii de bandă largă de mare viteză (>=30 Mbps). România înregistrează

aproape de trei ori mai multe abonamente la servicii de bandă largă de foarte mare viteză (43,8 % din abonamente la >100Mbps) decât media UE, de 15,4 %. Acest lucru se datorează procentului ridicat de instalare a rețelelor de fibră pe piața urbană. Pe piața serviciilor fixe de bandă largă, un operator alternativ are cea mai mare cotă de piață bazându-se pe infrastructura de rețea de acces prin fibră, iar în 2017 cota sa de piață a crescut în continuare.

Pentru a aborda problema decalajului digital dintre mediul urban și cel rural, sub cadrul financiar 2014-2020, Programul Operațional Competitivitate din România (2014-2020) a alocat 100 de milioane de euro din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), în timp ce Programul Operațional Dezvoltare Rurală 2014-2020 a alocat 25 de milioane de euro din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). Proiectul RoNet pentru sprijinirea lansării rețelelor backhaul în „zonele albe” a primit o finanțare de 57 de milioane de euro din FEDR în perioada de finanțare anterioară, dar a putut absorbi doar 12,6 milioane de euro până la finalul perioadei de eligibilitate (decembrie 2015). Prin urmare, România a realocat fonduri structurale (44,95 milioane de euro din FEDR) pentru a finaliza proiectul RoNet în actuala perioadă de finanțare, asigurând infrastructura backhaul de bandă largă pentru 684 de localități. La finalul anului 2017, autoritățile naționale au raportat recepția lucrărilor în 212 localități, în timp ce în 367 de localități lucrările au fost finalizate și gata de recepție. Pentru o parte semnificativă a zonelor albe rămase, un program de granturi de 65 de milioane de euro (55,45 milioane de euro din FEDR) va acorda sprijin operatorilor privați pentru asigurarea accesului la infrastructura de buclă locală. În septembrie 2017, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale a lansat o consultare publică privind programul de granturi. Schema de ajutor de stat este în curs de pregătire, iar licitația ar trebui să fie lansată în 2018.

Deși România a rămas în urmă în ceea ce privește acoperirea serviciilor fixe și acoperirea 4G, cadrul legislativ al României, în special legislația privind infrastructura, facilitează eliminarea blocajelor pentru realizarea rețelei de bandă largă, în special facilitarea procesului anevoios de autorizare și aprobare la nivel local. Este nevoie de o mai bună coordonare între ministerele naționale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) și autoritățile locale, pentru a asigura punerea în aplicare a legislației secundare, programată pentru 2017, astfel încât să se asigure o asistență integrată pentru operatorii interesați să investească în serviciile de bandă largă.

2 Capitalul uman

2 Capitalul uman	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	28	32,1	42,2	56,5
DESI 2017	28	30,9	40,6	54,6

	România				UE
	DESI 2018		DESI 2017		DESI 2018
	valoare	loc	valoare	loc	valoare
2a1 Utilizatori de internet % persoane	61 % ↑ 2017	28	56 % 2016	28	81 % 2017
2a2 Cel puțin competențe digitale de bază % persoane	29 % ↑ 2017	28	28 % 2016	27	57 % 2017
2b1 Specialiști TIC % persoane încadrate în muncă	2,0 % ↑ 2016	27	1,9 % 2015	27	3,7 % 2016
2b2 Absolvenți de facultăți din domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM)⁴ La 1 000 de persoane (cu vârste între 20 și 29 de ani)	14,4 ↓ 2016	20	16,6 2014	16	19,1 2015

În ceea ce privește capitalul uman, România se clasează cu mult sub media UE de utilizatori de internet, însă se înregistrează progrese, din ce în ce mai multe persoane începând să folosească internetul și să își îmbunătățească treptat competențele digitale. Doar 61 % dintre cetățenii României utilizează în mod regulat internetul, comparativ cu media UE de 81 %. În ceea ce privește competențele digitale de bază, România nu prezintă îmbunătățiri semnificative comparativ cu datele pentru anul trecut, iar media UE este de aproape două ori mai mare (57 %). În ceea ce privește specialiștii TIC, România a înregistrat un progres redus, doar 2 % dintre angajați fiind încadrați ca specialiști TIC. Numărul tot mai mare de posturi libere în domeniul TI ar putea duce la creșterea numărului de specialiști TIC în viitor. Totuși, această situație poate fi afectată de recente modificări în impozitarea salariilor, care pot afecta scutirile de impozite pentru specialiștii TIC. Cota cetățenilor români între 20 și 29 de ani care dețin o diplomă de licență în științe, tehnologie, inginerie și matematică (STEM) a scăzut de la 16,6 la 14,4, față de 19,1 în UE.

Întreprinderile private au introdus programe de specializare în TI, iar numărul locurilor din universități este limitat. Mai multe universități din România au început să ofere un număr limitat de cursuri online (MOOC)⁵. Numărul studenților STEM s-a dublat în 2017, dar numărul profesorilor a rămas același.

Începând cu anul acesta, încă din clasa a V-a se introduc ore de codare și de tehnologie. Astfel se completează cursurile care se predau deja în liceu. În toate școlile (mai ales în cele din zonele rurale) vor fi disponibile echipamentele hardware necesare, iar programele software folosite vor fi cu sursă deschisă sau freeware, pentru a asigura costuri reduse.

⁴ Pentru DESI 2018 s-au utilizat cele mai recente date. Acestea se pot referi la 2016 sau la 2015, în funcție de statul membru. Acest lucru se reflectă în clasamentul DESI 2018. Datele istorice au fost actualizate de Eurostat.

⁵ <https://www.mooc-list.com/countries/romania>

Păstrând direcția lansată anul trecut de programul guvernamental GovIThub⁶, Universitatea din București își propune să creeze un hub de inovare pentru competențe digitale. Această inițiativă, sprijinită de coaliția digitală națională din România, de industrie și de mediul academic, va crește numărul absolvenților de studii superioare cu competențe digitale disponibili pentru a intra în sectorul afacerilor.

Pentru a înregistra progrese la nivel de industrie și la nivel academic este nevoie de mărirea numărului de specialiști TIC și de eliminarea decalajului dintre oferta și cererea pentru absolvenții STEM, ținând cont de nevoile industriei. Per ansamblu, există în continuare un decalaj semnificativ între nevoile pieței și oferta universităților. În prezent, sunt acoperite doar aproximativ 20 % din nevoile pieței. Acest lucru se datorează și unei lipse semnificative a profesorilor de STEM în mediul academic. În plus, este important ca profesorii să continue să beneficieze de programe de formare ca să fie la curent cu dezvoltările rapide în acest domeniu.

⁶ <http://ithub.gov.ro/>

3 Utilizarea internetului

3 Utilizarea internetului	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	28	35,0	41,0	50,5
DESI 2017	28	29,0	38,7	47,5

	România				UE
	DESI 2018	loc	DESI 2017	loc	DESI 2018
	Valoare		valoare		valoare
3a1 Știri % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	69 % ↑ 2017	24	63 % 2016	25	72 % 2017
3a2 Muzică, materiale video și jocuri % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	67 % 2016	27	67 % 2016	27	78 % 2016
3a3 Video la cerere % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	6 % 2016	27	6 % 2016	27	21 % 2016
3b1 Apeluri video % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	53 % ↑ 2017	13	45 % 2016	15	46 % 2017
3b2 Rețele de socializare % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	82 % ↑ 2017	4	74 % 2016	8	65 % 2017
3c1 Servicii bancare % persoane care au utilizat internetul în ultimele 3 luni	11 % ↑ 2017	27	8 % 2016	27	61 % 2017
3c2 Cumpărături % utilizatori de internet (în anul anterior)	23 % ↑ 2017	28	18 % 2016	28	68 % 2017

Deși se înregistrează progrese treptate de la an la an, România este în continuare pe ultimul loc în rândul statelor membre ale UE. Românii citesc știri online (69 %), ascultă muzică, vizionează materiale video, joacă jocuri (67 %) și utilizează internetul pentru apeluri vocale sau video (53 %). Deși românii sunt dornici să comunice prin intermediul rețelelor de socializare și prin apeluri video, sunt reticenți în a face cumpărături online (23 % - pe locul 28) și a folosi servicii bancare electronice (11 % - pe locul 27) comparativ cu media UE.

Autoritățile române încă nu au adoptat o politică pentru promovarea comerțului electronic care să includă cumpărăturile online. Inițial finalizarea politicii era planificată pentru anul 2017, dar termenul a fost prelungit iar în prezent este prevăzut pentru 2018. Românii sunt foarte reticenți să folosească serviciile bancare electronice, părând să existe o lipsă de încredere generalizată. La fel ca în cazul comerțului electronic, nu există o politică publică clară pentru a stimula utilizarea serviciilor bancare electronice.

Este important ca guvernul să dezvolte o strategie și să promoveze utilizarea serviciilor online (de exemplu, printr-o campanie de conștientizare) pentru a crește încrederea populației în cumpărături online și în utilizarea serviciilor bancare electronice. Măsuri suplimentare, cum ar fi încurajarea băncilor să limiteze sau să elimine comisioanele pentru serviciile bancare electronice și promovarea serviciilor bancare electronice în instituțiile publice ar putea încuaja românii să utilizeze aceste servicii.

4 Integrarea tehnologiei digitale

4 Integrarea tehnologiei digitale	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	28	17,8	29,2	40,1
DESI 2017	28	18,6	26,7	36,7

	România				UE
	DESI 2018		DESI 2017		DESI 2018
	valoare	loc	valoare	loc	valoare
4a1 Schimb electronic de informații % întreprinderi	17 % ↓	27	22 %	24	34 %
	2017		2015		2017
4a2 RFID % întreprinderi	2,4 % ↓	24	4,0 %	14	4,2 %
	2017		2014		2017
4a3 Mijloace de comunicare socială % întreprinderi	9 % ↑	27	8 %	28	21 %
	2017		2016		2017
4a4 Facturi electronice % întreprinderi	10,9 % ↑	24	8,7 %	24	Nu este cazul
	2017		2016		2017
4a5 Cloud % întreprinderi	6,0 % ↑	26	5,2 %	26	Nu este cazul
	2017		2016		2017
4b1 IMM-uri care vând produse/servicii online % IMM-uri	7,7 % ↑	27	7,2 %	27	17,2 %
	2017		2016		2017
4b2 Cifra de afaceri din comerțul electronic % cifra de afaceri a IMM-urilor	5,2 % ↑	25	4,3 %	26	10,3 %
	2017		2016		2017
4b3 Vânzări online transfrontaliere % IMM-uri	1,8 % ↓	28	1,9 %	28	8,4 %
	2017		2015		2017

În ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale la nivelul întreprinderilor, România rămâne în continuare la finalul clasamentului și nu înregistrează progrese. România are un scor de 17,8, în scădere cu 4 % față de anul trecut, în timp ce media UE a crescut cu 9 % comparativ cu DESI 2017. Procentul de întreprinderi care folosesc tehnologii precum schimbul electronic de informații (17 % - pe locul 27) și RFID (2,4 % - pe locul 24) a scăzut. În ceea ce privește RFID, scăderea este semnificativă: România a căzut 10 locuri, de pe locul 14 pe locul 24. În plus, nu s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește IMM-urile care vând produse/servicii online (7,7 % - pe locul 27), utilizarea serviciilor cloud (6 % - pe locul 26) și cifra de afaceri a IMM-urilor din comerțul electronic (5,2 % - pe locul 25), dar se poate observa o mică scădere a vânzărilor online transfrontaliere (1,8 %), unde România se află pe ultimul loc, media la nivelul UE fiind de 8,4 %.

La nivel de politici publice, deși, în 2016, prim-ministrul a lansat Manifestul pentru România Digitală⁷, unde sunt prevăzute o serie de principii aliniate viziunii pentru un viitor digital, România încă nu are o strategie națională clară pentru digitalizarea industriei sale.

Pentru a exploata oportunitățile digitale, este foarte important să existe o strategie clară de digitalizare a întreprinderilor din sectoarele creative și sectorul TIC, a comunităților de programatori, a antreprenorilor, precum și a asociațiilor civice și profesionale.

⁷ <https://see40.org/2017forum/>

5 Serviciile publice digitale

5 Serviciile publice digitale	România		Cluster	UE
	loc	scor	scor	scor
DESI 2018	26	41,4	48,0	57,5
DESI 2017	26	37,1	44,2	53,7

	România				UE
	DESI 2018 valoare	loc	DESI 2017 valoare	loc	DESI 2018 valoare
5a1 Utilizatori ai soluțiilor de e-guvernare⁸ % utilizatorii de internet care trebuie să depună formulare	80 % ↓	7	84 %	4	58 %
	2017		2016		2017
5a2 Formulare precompletate Scor (0-100)	12 →	28	12	27	53
	2017		2016		2017
5a3 Servicii realizate integral online Scor (0-100)	61 ↑	28	55	28	84
	2017		2016		2017
5a4 Servicii publice digitale pentru întreprinderi Scor (0-100) - inclusiv la nivel național și transfrontalier	51 ↑	28	48	28	83
	2017		2016		2017
5a5 Date deschise % din scorul maxim	79 % ↑	10	63 %	11	73 %
	2017		2016		2017
5b1 Servicii de e-sănătate % persoane	11 %	21	Nu este cazul		18 %
	2017				

Performanțele României se situează cu mult sub media UE în ceea ce privește serviciile publice digitale, însă s-au înregistrat unele progrese față de anul precedent. România a progresat în special în ceea ce privește furnizarea serviciilor, prin creșterea numărului de servicii care pot fi efectuate online și prin îmbunătățirea pre-completării automate a formularelor pentru cetățeni. Cu toate acestea, România rămâne pe locul 28 în ceea ce privește furnizarea de servicii publice online. România a înregistrat progrese și în ceea ce privește promovarea unei politici privind datele deschise și ocupă locul 10 în ceea ce privește acest indicator. Procentul utilizatorilor serviciilor de e-guvernare este de 80 %, mai mare decât media UE, în pofida unei ușoare scăderi față de anul anterior.

Sistemul TI al administrației naționale este fragmentat, ceea ce crește sarcina administrativă pentru cetățeni și întreprinderi. În plus, proiectul GovITHub, lansat în 2016 de guvernul anterior, care implica un parteneriat public-privat bazat pe burse și activități de voluntariat pentru dezvoltarea de servicii publice, a fost întrerupt, întrucât echipa de conducere a demisionat la începutul anului 2017. Responsabilul pentru societatea informațională a explicat că unele dintre proiectele începute de GovITHub pot fi finalizate într-o fază ulterioară, dar există mai multe probleme ce trebuie rezolvate, precum găsirea unui număr suficient de persoane cu suficiente competențe pentru derularea proiectelor. În mediul concurențial actual, administrația publică din România întâmpină dificultăți în a atrage și a păstra specialiști TIC care să dezvolte servicii publice digitale eficiente. Pentru a soluționa această problemă, România derulează două proiecte majore axate pe simplificare:

⁸ Acest nou indicator măsoară utilizatorii soluțiilor de e-guvernare ca procent din utilizatorii de internet ce trebuie să depună formulare la autoritățile publice.

- un ghid pentru simplificarea Registrului Comerțului, furnizat sub forma unui serviciu electronic. Scopul este să se simplifice înființarea societăților, Registrul Comerțului fiind punctul central al interacțiunii acestora cu statul;
- un ghid pentru e-guvernare, care vizează identificarea legăturilor dintre procesele de afaceri și legislație, conducând la o cartografiere a procedurilor existente și a modificărilor legislative relevante.

În plus, un nou centru de informare financiară îi va permite guvernului să comunice cu contribuabilii, fie întreprinderi fie cetățeni, prin mijloace electronice, și să primească declarații fiscale online. Acest demers va include depunerea declarațiilor și plata obligațiilor fiscale de către cetățenii români care lucrează în străinătate. Se poartă discuții în acest sens cu autoritățile fiscale din Italia și Spania (țările cu cel mai mare număr de români care locuiesc în străinătate).

Crearea unei strategii consecvente și pe termen lung privind serviciile de e-guvernare este foarte importantă pentru România. Îmbunătățirea prestării de servicii online și investițiile suplimentare în acestea sunt fundamentale.

Realizare importantă în 2018: Sistemul de identificare electronică (eID)

România are în plan introducerea unui sistem de identificare electronică (eID), un proiect ambițios pentru emiterea de cărți de identitate cu cip. Guvernul României intenționează să folosească eID ca instrument juridic pentru interacțiunea cetățenilor și a întreprinderilor cu guvernul. Sistemul vizat ar include, în mod voluntar, o semnătură electronică certificată, precum și o interconexiune cu cardul național de sănătate. Ca termen, prima introducere pe scară largă a noilor cărți de identitate este programată pentru 2019 (la 18 luni de la adoptarea actului legislativ). Sistemul va fi finanțat din bugetul național, fiindu-i alocată o sumă de aproximativ 2 milioane de lei (aproximativ 450 000 de euro) pe an.

Instituirea și utilizarea unui sistem de identificare electronică ușor de folosit și cu un grad ridicat de securitate ar facilita semnificativ interacțiunea electronică a cetățenilor și a IMM-urilor cu guvernul României. În plus, un astfel de sistem ar reduce semnificativ sarcinile administrative, cum ar fi costurile suplimentare suportate în prezent pentru utilizare diferitelor scheme de certificare a semnăturii electronice.